

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

МИКИТЮК Юлія Миколаївна

УДК 352 (477): 322

**МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Харків –2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному університеті цивільного захисту України.

Науковий керівник: доктор наук з державного управління, старший дослідник
ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО Аліна Леонідівна,
Національний університет цивільного захисту України, начальник наукового відділу проблем державної безпеки навчально-науково-виробничого центру.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, доцент
ОРТІНА Ганна Володимирівна,
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, декан факультету економіки та бізнесу;

кандидат наук з державного управління
ГРОМИКО Олена Ігорівна,
Навчально-науковий інститут «Каразінський банківський інститут», викладач кафедри менеджменту, бізнесу та професійних комунікацій.

Захист відбудеться «22» вересня 2021 р. о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 Національного університету цивільного захисту України за адресою: 61024, м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, зал засідань (1-й поверх).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного університету цивільного захисту України за адресою: 61023, м. Харків, вул. Чернишевська, 94.

Автореферат розісланий «20» серпня 2021 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради



Н.С. Грабар

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Нова технологічна реальність (цифрова економіка, значний масив даних, мережева взаємодія, доповнена реальність, кіберзлочинність, віртуальні об'єкти, інформаційно-комунікативний простір тощо) спричинила появу низки викликів для системи публічного управління та правового регулювання в Україні. Вони, зокрема, визначили необхідність щодо впорядкування відносин, що виникають за умов невизначеності та вимагають правового врегулювання з метою переведення цих викликів позасистемності до рівня прогнозованих. Оновлена технологічна реальність потребує побудови адекватної моделі державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, що має передбачати обґрунтування організаційних засобів влади щодо втручання в цифровий світ і визначення специфіки державно-правових засобів, що передбачають використання ІКТ, та в цілому всього державного механізму інституційного регулювання. Він вимагає застосування концепції розвитку цифровізації, пов'язаного з виникненням правовідносин у межах таких цифрових досягнень, як штучний інтелект як об'єкт чи суб'єкт цих правовідносин, використання засобів правового реагування ризиків і загроз існування даркнету, вироблення механізмів е-голосування тощо.

У 2020 р. в Україні затверджена Концепція розвитку штучного інтелекту, але її змістовне наповнення недостатньою мірою враховує сучасні світові та внутрішньодержавні суспільно-політичні тенденції в цій сфері, що негативно позначається на стані функціонування України та стійкості її системи безпеки. Власне, недосконалість державно-правового регулювання у сфері цифровізації унеможливорює належний розвиток суспільних відносин і захист прав їхніх учасників. Зважаючи на це, необхідним є комплексне вдосконалення інституційних механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні.

Варто відзначити, що для формування методологічних засад державного управління у сфері цифровізації велике значення мають наукові здобутки Л. Антонової, С. Белая, О. Борисенко, Л. Грень, О. Громико, А. Дегтяра, С. Домбровської, І. Драгана, О. Дурман, О. Карпенка, С. Квітки, О. Крюкова, І. Лопушинського, С. Майстра, В. Мороза, О. Орлова, Г. Ортіної, І. Парубчака, А. Помази-Пономаренко, І. Семенець-Орлової, В. Степанова, В. Тертички, Ю. Ульяновченка, А. Халецької, Е. Щепанського та ін.

Особливості реалізації державної політики у сфері правового регулювання й етики визначалися в наукових роботах Л. Величко, Р. Войтович, Ю. Гарячої, Є. Глухачова, І. Жукової, А. Засць, К. Лободенко, В. Лутковської, Л. Новак-Каляєвої, О. Руднєвої, О. Самофалової, М. Шульги та ін.

У контексті визначення засад та інструментарію правового регулювання цифровізації та державної політики в цьому контексті важливими є розробки зарубіжних учених Д. Аллена, С. Арнштейн, Д. Бланда, Р. Бухта, Р. Ко, С. Ланд, О. Ноттеба, Р. Хікса та ін.

Неприменшуючи здобутків шановних учених, відзначимо, що наразі відсутні наукові розробки концептуальних засад застосування таких правових

засобів і технологій державної політики у сфері цифровізації в Україні, як правовий моніторинг, правовий експеримент та ін. Вони вимагають визначення ролі та місця інституційних механізмів державної політики у сфері цифровізації, зокрема з позиції обґрунтування, з одного боку, правових і соціальних інститутів, а з другого – державних інститутів і недержавних структур, покликаних їх застосовувати. Усе це визначає актуальність обраної проблематики дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація є частиною наукового дослідження питань формування та реалізації державної політики у сфері цифровізації, виконаних безпосередньо автором і з його участю в межах науково-дослідної роботи Національного університету цивільного захисту України за темами: 1) «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007), у межах якої визначено напрямки вдосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні; 2) «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (ДР № 0115U002035), у якій автором обґрунтовано підходи до визначення місця та ролі механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в системі такої політики.

Мета дослідження полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні й розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні.

Зважаючи на поставлену мету дисертаційного дослідження, визначено такі науково-теоретичні та практико орієнтовані *завдання*:

- розкрити сутність понять «цифровізація державної політики» і «державна політика цифровізації»;
- визначити структуру системи державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, обґрунтувавши місце механізмів у цій системі;
- проаналізувати й узагальнити форми реалізації державної політики у сфері цифровізації правового регулювання за кордоном;
- охарактеризувати стан функціонування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні;
- запропонувати інтеграційну модель розвитку державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні, розробивши практичні рекомендації щодо її впровадження;
- обґрунтувати пріоритетні напрямки вдосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні.

Об'єктом дослідження є державна політика у сфері цифровізації.

Предмет дослідження – механізми державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні.

Методи дослідження. Для досягнення зазначеної вище мети дослідження і вирішення поставлених завдань широко використовувалися загальні та спеціальні методи наукового пізнання, а саме: *історичний* (для уточнення генези формування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в

Україні); *логічного аналізу* (під час розкриття сутності поняття «система державної політики у сфері цифровізації правового регулювання»); *порівняння* (під час узагальнення форм реалізації такої політики за кордоном); *опису* (з метою визначення суб'єктів, механізмів та інструментів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання); *індукції* (для обґрунтування перспективних напрямків удосконалення державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні); *аналогії та синтезу* (під час обґрунтування будови комплексного механізму державної політики в цій сфері).

Нормативно-правовою й емпіричною базою дисертаційного дослідження є Конституція України, міжнародно-правові документи, закони, що формують систему правозахисної державної політики, а також відповідні укази Президента України, постанови та розпорядження Уряду України та інші нормативні акти в означеній сфері. У дисертації використані статистично-аналітичні матеріали, включаючи звіти Державної служби статистики України, Організації економічного та соціального розвитку (ОЕСР) та ін.

Наукова новизна дисертаційної роботи й отриманих результатів полягає в розв'язанні актуального конкретного наукового завдання щодо науково-теоретичного обґрунтування та розроблення практичних рекомендацій удосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні. Наукова новизна конкретизується в таких положеннях:

уперше:

– сформульовано та теоретично обґрунтовано концептуальні положення у сфері публічного управління, теоретичним базисом якого є запропонована інтеграційна модель розвитку державної політики в умовах цифровізації правового регулювання в Україні, що передбачає оновлення організаційно-правового й інформаційно-аналітичного забезпечення такої політики, у межах якого розроблено практичні рекомендації щодо: 1) розробки стратегії сталого розвитку України в умовах цифровізації на довгостроковий період; 2) удосконалення методики моніторингу, аналізу та прогнозування ситуації в цій сфері, реалізацію якого аргументовано здійснювати з використанням рейтингових оцінок міжнародних організацій ЄС, ОЕСР та ін.; 3) формування єдиної цифрової платформи, покликаної підвищити дієвість взаємодії публічних інституцій всіх рівнів управління в Україні;

удосконалено:

– визначення стану функціонування інституціональних механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні, який охарактеризовано як незадовільний і запропоновано підвищити його результативність шляхом застосування системного підходу, що передбачає уточнення факторів впливу на цю політику та будови комплексного механізму з урахуванням загальних і спеціальних принципів державного управління;

– обґрунтування пріоритетних напрямків розвитку механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні з урахуванням позитивного закордонного досвіду в цій сфері та визначенням пропозицій щодо вдосконалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, у межах якого уточнено етапи гармонізації правового поля в напрямку формування єдиного

цифрового простору між Україною й ЄС з метою реалізації її інтеграційних прагнень, а також шляхи усунення розбіжностей у національних правових режимах у сфері цифровізації України та країн-членів ОЕСР, зокрема, під час реалізації регуляторної політики, державно-приватного партнерства тощо;

дістали подальшого розвитку:

– сутнісна характеристика понять «цифровізація державної політики» і «державна політика цифровізації» з позиції визначення умовних політико-цифрових «дискурсів», а саме: 1) цифровізація державної політики має відношення до поширення цифрових технологій на суспільно-політичні відносини; 2) державна політика цифровізації пов'язана із застосуванням акторами (суб'єктами публічного управління) відповідних механізмів і технологій для врегулювання цих відносин, у межах якого обґрунтовано заходи державної політики у сфері цифровізації правового регулювання;

– визначення структури системи державної політики у сфері цифровізації правового регулювання з акцентуванням ключової ролі інституціональних механізмів державного впливу, що приводять у рух цю систему за допомогою використання правових інститутів й удосконалення діяльності суб'єктів такого впливу (інституцій), спрямованої на забезпечення соціально-економічного розвитку в умовах наростаючої цифровізації економіки, суспільства та державного управління на всіх рівнях (загальнодержавному, регіональному та місцевому);

– узагальнення форм реалізації державної політики у сфері цифровізації правового регулювання за кордоном – правотворчості, правозастосування, правозахисту та правової освіти, які відзначаються дієвою регуляторною політикою, створенням єдиних цифрових платформ і єдиного цифрового (інформаційного) простору, налагодженням інституційної співпраці, упровадженням етичних засад і державно-приватного партнерства та ін.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що науково-теоретичні положення дисертаційної роботи доведено до рівня конкретних концептуальних і науково-методичних висновків, пропозицій та рекомендацій щодо розвитку механізмів державної політики України у сфері цифровізації правового регулювання. Ідеї, наукові результати, висновки та розробки, викладені в дисертаційній роботі, отримано автором самостійно.

Визначена автором доцільність підвищення результативності реалізації державної політики у сфері цифровізації, а також формування цифрової культури в регіоні підтверджується Сумською обласною державною адміністрацією (довідка про впровадження № 01-49/11801 від 19.11.2018 р.).

Крім того, результати проведеного дисертанткою дослідження щодо перспективних напрямів розвитку механізмів державної політики у сфері цифровізації використовувалися в навчальному процесі Національного університету цивільного захисту України, зокрема, при викладанні здобувачам вищої освіти кваліфікаційного рівня «магістр» таких дисциплін, як «Концептуальні засади взаємодії політики й управління» і «Право в державному управлінні» (акт № 2 від 21.09.2020 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження виконано

автором самостійно. Основні розробки, висновки та рекомендації, здійснені в межах цього дослідження, отримані автором особисто. Конкретний внесок здобувача в наукових працях, підготовлених у співавторстві з О. Вербицьким і А. Помазою-Пономаренко, зазначений у списку опублікованих праць за темою дисертації [1; 3; 4].

Апробація результатів дисертації. Ключові положення та результати дисертаційного дослідження оприлюднено на таких науково-практичних конференціях: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування» (м. Мелітополь, 2019 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Інноваційні технології публічного управління та адміністрування: теорія і кращі практики 21 століття» (м. Мелітополь, 2020 р.); Круглому столі «Формування дієвих механізмів державного управління з забезпечення державної безпеки» (м. Харків, 2021 р.); I Міжнародній науково-практичній конференції «Topical issues of modern science, society and education» (м. Харків, 2021 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 10 наукових працях, зокрема в 1 колективній монографії, 4 статтях у фахових наукових виданнях України з державного управління, 1 статті в закордонному науковому періодичному виданні з обраного напрямку дослідження, 4 тезах у матеріалах науково-практичних конференцій.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (210 найменувань на 22 стор.) і додатків. Загальний обсяг роботи становить 220 стор., із них 191 стор. – це основний текст. Дисертація містить 6 рисунків і 4 таблиці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено стан її наукової розробленості, з'ясовано зв'язок із науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про їхню апробацію й оприлюднення.

У **першому розділі** – *«Теоретичні засади формування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання»* – досліджено наукові підходи до характеристики понять «цифровізація державної політики» і «державна політика цифровізації», визначено будову системи державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні та місце механізмів у цій системі, а також фактори її формування й функціонування.

Розкрито сутність понять «цифровізація державної політики» і «державна політика цифровізації», розрізняти які пропонується із використанням двох умовних дискурсів. В їх межах обґрунтовано, що цифровізація державної політики передбачає надання державних послуг дистанційно, а державна політика цифровізації – суверенізацію персональних даних громадян і

запобігання неправомірному використанню таких даних. Аргументовано розмежовувати сфери дії цих двох видів політик, що визначаються різними межами реалізації організаційно-правового забезпечення державної політики у сфері цифровізації, на розвиток якої значною мірою впливає застосування цифрових технологій. Виявлено, що причинами цього є те, що саме держава має монополію на формування правового поля та застосування засобів впливу (заохочення, заборони, примусу й покарання).

З метою дієвого застосування цих засобів систематизовано цифрові технології, покликані підвищити результативність розвитку економіки, суспільства та системи державного управління, а саме: 1) масив даних; 2) штучний інтелект і нейротехнології; 3) системи розподіленого реєстру; 4) нові виробничі технології; 5) Інтернет-технології; 6) компоненти робототехніки; 7) технології віртуальної та доповненої реальностей тощо. Акцентовано, що цей перелік цифрових технологій, що застосовується для забезпечення, у т.ч. суспільно-політичних відносин, не є вичерпним і може бути розширений у міру появи й розвитку цих технологій. Визначено, що їх використання вимагає реалізації низки заходів державної політики у сфері правового регулювання цифровізації. Обґрунтовано, з одного боку, їх групувати в залежності від таких класифікаційних критеріїв: 1) секторів реалізації; 2) територіальної ознаки; 3) напрямків здійснення; 4) форм упровадження; 5) суб'єктів реалізації. А з другого – реалізовувати ці заходи державної політики у сфері правового регулювання цифровізації в межах таких її векторів: 1. Цифрова економіка. 2. Освіта й наука. 3. Організаційно-правове регулювання цифрового середовища (прогнозування й оцінювання викликів, ризиків і загроз йому, реагування на них). 4. Інформаційна інфраструктура. 5. Інформаційна безпека. 6. Цифрові технології. 7. Цифрове публічне управління (державне та самоврядне).

Визначено структуру системи державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, яку (систему) у рух приводять відповідні механізми. У цій системі виокремлено мету, завдання, принципи, функції, методи, засоби й інструменти державної політики (табл. 1). Зважаючи на загальні положення науки публічного управління, з'ясовано, що саме методи, засоби й інструменти державного впливу забезпечують його практико орієнтованість, тому вони становлять основу для класифікації механізмів державної політики. Виокремлено *інституціональні* механізми державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, що відіграють ключову роль у забезпеченні дієвого впровадження цифровізації та соціально-економічного розвитку України, а також відзначаються об'єднавчою ознакою. Із застосуванням положень інституціоналізму визнано, що запропоновані механізми забезпечують інтеграційність і результативність функціонування правового й організаційного механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання. При цьому правовий механізм передбачає розвиток правових та соціальних інститутів, а організаційний – державних і недержавних інституцій, до яких входять органи державної влади й місцевого самоврядування, об'єднання громадян та ін.

Таблиця 1

Структура системи державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні

№ з/п	Складові	Зміст
1	Мета	Вирішення протиріччя між існуючою системою публічного управління та парадигмою цифровізації, спрямованої на задоволення потреб населення та підвищення конкурентоздатності держави за допомогою цифрових технологій
2	Завдання	Забезпечення виконання основних функцій держави (соціальної орієнтованості, соціального захисту, розробки нормативно-правової бази тощо) Створення позитивного іміджу країни Освоєння вітчизняних і міжнародних ринків використання новітніх технологій Орієнтація дій органів влади на інтереси громадян та інвесторів
3	Принципи	Орієнтація на споживача, цільова спрямованість, плановість, інноваційність, гнучкість, комплексність, змагальність, стимулювання, партнерство, глобалізація
4	Функції	Аналітично-оціночна (дослідження цифровізації, споживачів і надавачів послуг, що передбачають використання цифрових технологій) Планово-стратегічна (стратегія соціально-економічного розвитку загалом і розвитку цифровізації та її технологій зокрема) Результуюча (цифрові концепції, програми, проєкти)
5	Методи	Збирання інформації, аналіз цифрової інформації (оцінка обсягу, структури, потенціалу цифровізації; вивчення потреб, поведінки споживачів послуг, що надаються із використанням цифрових технологій; оцінка сегментації); прогнозування (попиту, пропозиції, цін, потреб на цифрові послуги тощо)
6	Засоби	Правові акти, Інтернет-комунікації, брендинг тощо
7	Механізми	Інституціональні (правові й організаційні), що відзначаються динамічністю, тобто приводять у рух усю систему державної політики у сфері цифровізації правового регулювання

Систематизовано фактори формування та реалізації державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, серед яких виокремлено такі: 1) суб'єктивні фактори (зумовлені діяльністю людей і їхньої волі); 2) об'єктивні чинники, що виникають у державно-правовій сфері, яка покликана знизити вияв приватних інтересів і їх збалансування з публічними (державним та суспільними). Крім того, наполягається на актуальності визначення зовнішніх і внутрішніх факторів формування та реалізації державної політики у сфері цифровізації правового регулювання. Установлено, що на масштаб їх поширення значною мірою впливає інституціональне середовище такої політики, тому важливо, щоб воно унеможливлювало трансформацію цих факторів у виклики та загрози соціально-економічного розвитку України. З огляду на це визначено засади та вектори розвитку інституціонального середовища державної політики у сфері цифровізації правового регулювання.

Отже, розгляд наукових досліджень дозволив визначити *інституціональні механізми державної політики у сфері цифровізації правового регулювання* як

динамічний елемент системи такої політики, у межах якої реалізується цілеспрямований вплив акторів (суб'єктів державного управління) на об'єкт з метою підтримки його належного розвитку із застосуванням низки методів і засобів, серед яких визначальне місце займають правові й організаційні, необхідні для дієвого виконання функцій, що покладені на акторів, а також налагодження ними зворотного зв'язку із об'єктом впливу. З метою забезпечення цілісності та дієвості функціонування запропонованих механізмів аргументовано формування комплексного механізму державної політики у сфері цифровізації правового регулювання.

У другому розділі – *«Аналіз стану функціонування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання: Україна та світ»* – узагальнені форми реалізації державної політики у сфері цифровізації правового регулювання за кордоном, а також проаналізовано стан функціонування інституціональних механізмів такої політики в Україні.

Зважаючи на інтеграційні прагнення України, досліджено форми реалізації державної політики у сфері цифровізації правового регулювання за кордоном, а саме: у країнах-членах Європейського Союзу (ЄС) та Організації економічного та соціального розвитку (ОЕСР). Це здійснено на основі аналізу стану реалізації правотворчості, правозастосування, правозахисту та правової освіти з позиції визначення тенденцій розвитку цифрової інтеграції. Крім того, виявлено такі відмінні ознаки державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в ЄС і ОЕСР, як дієва регуляторна політика, створення єдиних цифрових платформ і єдиного цифрового простору, налагодження інституційної співпраці, впровадження етичних засад і державно-приватного партнерства та ін.

Установлено, що у 2020 році в Україні схвалена Концепція розвитку штучного інтелекту (на період до 2030 року). Вона містить вимоги щодо врахування насамперед таких рекомендацій міжнародних інституцій в означеній сфері: 1) Рекомендації щодо штучного інтелекту, надані ОЕСР у 2019 р. (OECD/LEGAL/0449); 2) Етичні стандарти, визначені в Рекомендаціях CM/Rec(2020)1, схвалених у 2020 р. Комітетом міністрів Ради Європи для держав-членів ЄС щодо впливу алгоритмічних систем на права людини та законодавство України тощо.

З'ясовано, що на вітчизняних теренах урахування також вимагають положення, визначені й в інших правових документах у сфері цифровізації правового регулювання, які прийняті ЄС, ОЕСР та іншими міжнародними інституціями. Особлива увага серед цих правових документів звернута на: 1) Типовому законі про електронну (цифрову) торгівлю, прийнятому ЮНСІТРАЛ у 1996 р.; 2) Стратегії Єдиного цифрового ринку (простору) ЄС, прийнятій Єврокомісією у 2015 р.; 3) Рекомендаціях Комітету міністрів Ради Європи № CM/Rec (2016)5, схвалених Радою Європи, які визначають засади свободи в Інтернеті; 4) Канкунській декларації в сфері цифрової економіки, прийнята в ОЕСР у 2016 р. та ін.

Крім того, виявлено, що цифрова інтеграція ЄС передбачає три «стовпи» (напрямки) політики та відповідного правового регулювання, а саме:

1) забезпечення якісного онлайн-доступу до цифрових послуг і товарів; 2) формування цифрового й інституційного середовища, необхідного для розвитку цифрових послуг і цифрових мереж; 3) розвиток цифровізації як драйвера зростання єдиної європейської економіки й соціальної сфери.

Аналіз стану функціонування механізмів державної політики у сфері цифровізації в Україні, зокрема Концепції розвитку штучного інтелекту, дає змогу стверджувати про наявність низки проблем у цій сфері, а саме:

1) неузгодженості вітчизняного понятійно-категоріального апарату із міжнародним (у цій Концепції міститься визначення понять «штучний інтелект» і «галузь штучного інтелекту», але поза увагою залишаються терміноконструкції «цифрова трансформація», «цифрова економіка», «цифровий простір», «цифрова платформа» та ін., що розглядаються в міжнародних правових документах);

2) неточності понятійно-категоріального апарату, наявні в даній Концепції, зокрема «сфера» або «галузь» штучного інтелекту, «публічне управління» і «державна політика у сфері правового регулювання галузі штучного інтелекту»;

3) безсистемність у визначенні принципів, проблем і напрямів використання штучного інтелекту в цій Концепції, а подекуди їх надмірна деталізація;

4) відсутність належної прогностичної оцінки щодо впливу Концепції на ключові інтереси заінтересованих сторін (поза увагою її розробників залишилися кількісні критерії оцінювання, хоча серед сфер використання штучного інтелекту виокремлені економіка, освіта, наука тощо, які вимагають не тільки якісної характеристики, а й кількісної);

5) недосконалість реалізації механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, що зумовлено відсутністю визначення в аналізованій Концепції таких правових засобів і технологій, як правовий моніторинг, цифровізація юридичних фактів (оскільки недостатньо лише вказати необхідність вирішення певної проблеми, не розкриваючи його механізмів);

6) декларативність положень вищезазначеної Концепції, що стосуються реалізації державно-приватного партнерства, регуляторної політики тощо. На цій підставі обґрунтовується необхідність удосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні із застосуванням системного підходу.

Зважаючи на це й інтеграційні прагнення України, уточнені напрями та етапи гармонізації її інформаційного законодавства й держав-членів ЄС і ОЕСР. Щодо напрямів гармонізації, то серед них визначені такі: 1) регуляторна політика; 2) інформаційна безпека; 3) регулювання доменного простору; 4) захист критичної інформаційної інфраструктури; 5) реалізація принципу технологічної нейтральності; 6) державно-приватне партнерство та ін.

Крім того, обґрунтовано загальний алгоритм послідовного (циклічного) розвитку інтеграції та гармонізації правового регулювання, що охоплює чотири етапи, передбачаючи забезпечення конкуренції національних правових режимів у сфері цифровізації України і країн-членів ОЕСР.

Акцентовано на необхідності забезпечення розвитку цифрових технологій

і формуванні єдиного цифрового простору в Україні. Дані пропозиції передбачають удосконалення організаційно-правового підґрунтя її взаємодії з державами-членами ЄС і ОЕСР, яка є інструментально-процедурним елементом інституціональних механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання України. Конкретизовано будову комплексного інституціонального механізму державної політики в означеній сфері (рис. 1).

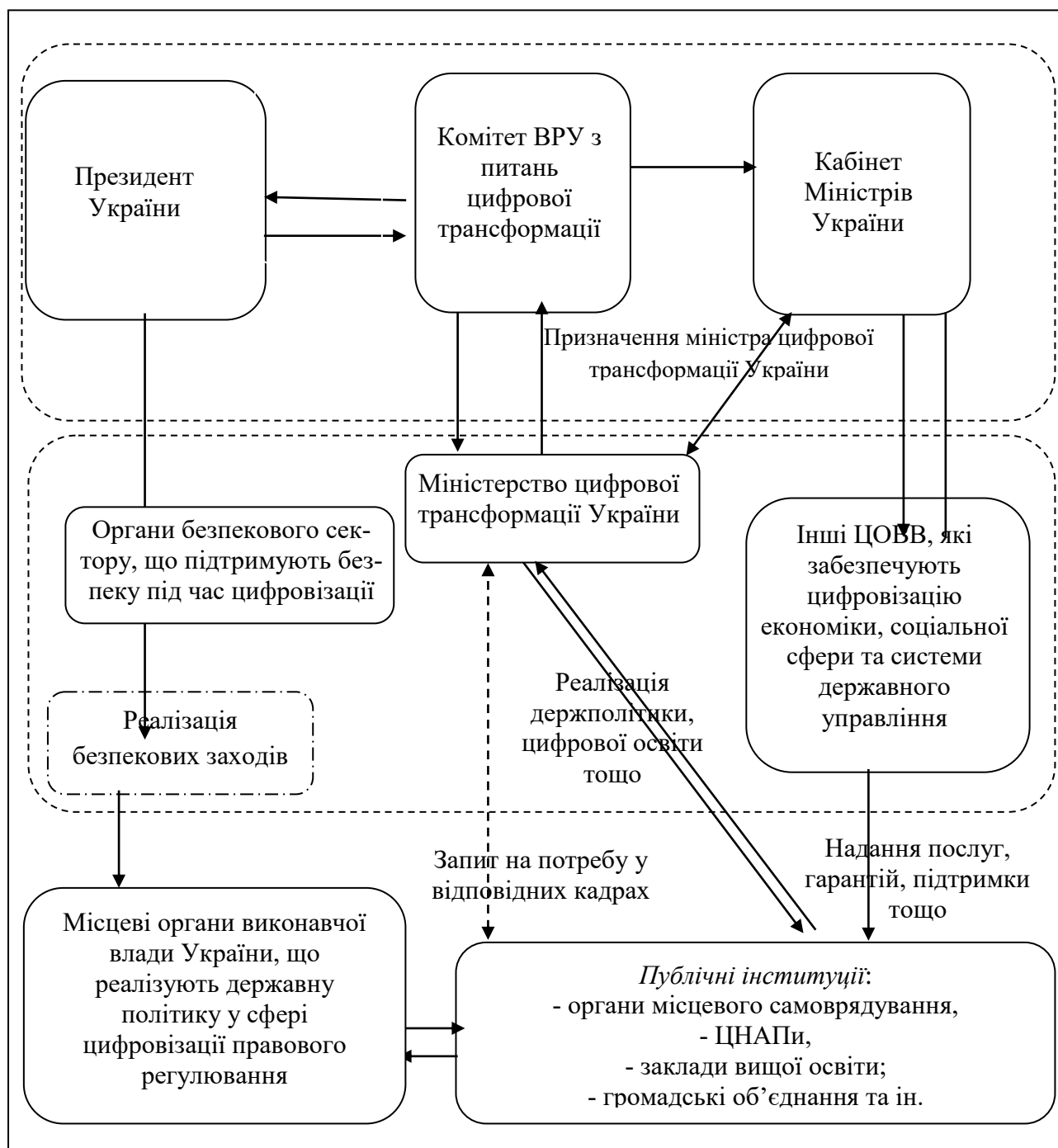


Рис. 1. Комплексний інституціональний механізм державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні

Джерело: авторська розробка

Зважаючи на викладене, обґрунтована необхідність оновлення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, що можливо в межах удосконалення державної політики у сфері цифровізації правового регулювання. Наполягається, що вдосконалення такої політики є пріоритетним напрямком діяльності Міністерства цифрової трансформації України (Мінцифра України). У цьому контексті важливим визнано вирішення Мінцифрою проблем, пов'язаних із використанням штучного інтелекту в державній політиці та правовому регулюванні. Такі проблеми зумовлені невизначеністю робототехніки як суб'єкта правовідносин, криптовалюти як об'єкта правовідносин, а смарт-контрактів як правовідносин із чітким змістом.

У третьому розділі – *«Напрями вдосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні»* – запропоновано інтеграційну модель розвитку державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні із наведенням практичних рекомендації щодо її впровадження, а також обґрунтовано пріоритетні напрямки вдосконалення механізмів цієї політики в Україні.

Акцентовано, що державна політика у сфері цифровізації правового регулювання в Україні вимагає реалізації заходів, пов'язаних із забезпеченням її входження до групи країн зі сталим рівнем соціально-економічного розвитку, конкурентоздатних на міжнародній арені. Зважаючи на таку поліфункціональність, запропоновано інтеграційну модель розвитку державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні (рис. 2). Доведено, що забезпечити цей розвиток може оновлення організаційно-правового й інформаційно-аналітичного забезпечення процесів цифрової трансформації. Запропоновані заходи відзначаються практичною орієнтованістю і передбачають урахування таких авторських рекомендацій:

– Урядом України – під час розробки стратегії сталого розвитку України в умовах цифровізації на довгостроковий період. Визнано, що базис оновленої стратегії можуть становити інші чинні нормативно-правові документи (указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 р. № 722/2019, розпорядження Кабінету Міністрів України «Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні» від 02.12.2020 р. № 1556-р та ін.);

– Мінцифрою України – під час створення та забезпечення функціонування єдиної цифрової платформи, покликаній підвищити дієвість взаємодії публічних інституцій всіх рівнів управління в Україні.

Обґрунтована необхідність використання системи показників й індикаторів для оцінювання стану впровадження запропонованої моделі державної політики та виявлення тенденцій щодо розвитку цифрової трансформації в Україні. Конкретизовано, що ця система показників й індикаторів може бути заснована на: 1) даних державного статистичного обліку; 2) результатах спеціальних емпіричних досліджень ринку інформаційно-комунікативних і цифрових технологій; 3) обліку рейтингових оцінок таких міжнародних організацій, як ООН, ЄС, Світовий Банк, ОЕСР та ін.



Рис. 2. Інтеграційна модель розвитку державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні
Джерело: авторська розробка

Крім системи показників й індикаторів оцінювання стану впровадження запропонованої моделі державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні, аргументована необхідність: 1) розроблення й упровадження методики моніторингу, аналізу та прогнозування ситуації в цій сфері в коротко-, середньо- і довгостроковій перспективі; 2) виділення відповідних ресурсів на здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення; 3) установлення регламентів взаємодії користувачів інформації та вимоги до неї.

Окремий важливий блок дослідницької роботи становлять авторські пропозиції, у межах яких обґрунтовано впровадження системного підходу до функціонування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні. Використання цього підходу має забезпечити поступальність упровадження цифрових технологій і соціально-економічний розвиток на її теренах. Цей підхід передбачає дотримання загальних і спеціальних державноуправлінських принципів (системності, науковості,

результативності, публічності, легітимності тощо). Доведено, що впровадження системного підходу до функціонування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні передбачає створення єдиної цифрової платформи. Цей процес визнано пріоритетним напрямком діяльності Мінцифри України (рис. 3).



Рис. 3. Схематичне представлення процесу управління Мінцифри України єдиною цифровою платформою та цифровою трансформацією
Джерело: авторська розробка

Визначено, що єдина цифрова платформа володіє певною структурою сукупністю організаційних, правових норм і методів, інструментів державного впливу на об'єкт управління, що застосовуються в межах запропонованого алгоритму. Функціонування цієї платформи передбачає консолідацію можливостей Мінцифри України та інших органів публічного управління в напрямку забезпечення повсюдного впровадження механізму формування нових пріоритетів і цінностей суспільства в умовах цифрової трансформації, які засновані на доступності та достовірності цифрового й інформаційного простору. Авторські рекомендації враховують й уточнюють положення чинної Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні.

Зважаючи на важливість забезпечення системності та поступальності розвитку механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні, обґрунтовано пріоритетні напрямки вдосконалення цих механізмів, реалізацію яких варто здійснювати з урахуванням позитивного закордонного досвіду в цій сфері. Ключовим у цьому процесі визнано оновлення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні в таких напрямках:

- уніфікації вітчизняної термінології у сфері цифровізації правового регулювання з тією, що визначена ОЕСР (необхідно внести зміни до Розділу 1 «Загальна частина» Концепції);

- гармонізації вітчизняного правового поля в напрямку формування єдиного цифрового простору (варто внести зміни до підрозділів «Інформаційна безпека» і «Правове регулювання та етика» Концепції);

- усунення розбіжностей у національних правових режимах у сфері цифровізації України та країн-членів ОЕСР, зокрема, під час здійснення регуляторної політики та державно-приватного партнерства (слід внести зміни до підрозділу «Публічне управління» Концепції);

- формування єдиного цифрового простору між Україною й ЄС (слід внести зміни до підрозділів «Освіта», «Наука» та «Інформаційна безпека» Концепції);

- забезпечення розвитку вітчизняних цифрових платформ «Дія», «ВзаємоДія» та ін., на зразок відповідних закордонних (доцільно внести зміни до підрозділів «Публічне управління» та «Інформаційна безпека» Концепції);

- упровадження механізму моніторингу, оцінювання та корегування державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні з урахуванням якісно-кількісних показників (варто внести зміни до підрозділів «Прогноз впливу на ключові інтереси заінтересованих сторін» і «Очікувані результати» Концепції) тощо.

Отже, удосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні рекомендовано здійснювати із застосуванням системного підходу, у межах якого визначені пріоритетні напрямки, згруповані залежно від часу дії (коротко-, середньо- та довгострокові) і форм реалізації (нормотворчість, правозастосування, інноваційність тощо). Упровадження цього підходу має забезпечити комплексний розвиток механізмів державної політики України у сфері цифровізації правового регулювання на основі оновлення її Концепції й урахування позитивного закордонного досвіду.

ВИСНОВКИ

Одержані під час дослідження результати передбачають розв'язання актуального конкретного наукового завдання, яке полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні й розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні. На підставі результатів, отриманих під час дисертаційного дослідження, визначено такі висновки та пропозиції:

1. Розкрито сутність понять «цифровізація державної політики» і «державна політика цифровізації» у межах умовних політико-цифрових «дискурсів». За допомогою них визначено, з одного боку, що цифровізація державної політики передбачає поширення комплексу цифрових технологій на суспільно-політичні відносини. А з другого – державна політика цифровізації охоплює застосування суб'єктами публічного управління (державними та недержавними) відповідних методів і технологій, необхідних для врегулювання вказаних відносин. З метою забезпечення його дієвості обґрунтовано заходи державної політики у сфері правового регулювання цифровізації, що згруповані в залежності від: 1) секторів реалізації; 2) територіальної ознаки; 3) напрямків здійснення; 4) форм упровадження; 5) суб'єктів реалізації.

2. Визначено структуру системи державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, у межах якої (системи) основне місце відведено механізмам державного впливу з огляду на те, що вони приводять у рух її елементи. До них віднесено принципи, суб'єктно-об'єктні відносини, функції, методи, форми та ін. Досліджено підходи до класифікації механізмів державної політики загалом, що дозволили виокремити конкретні інституціональні механізми державної політики у сфері цифровізації правового регулювання зокрема. Доведено, що їхнє підґрунтя становлять положення інституціоналізму, з урахуванням яких передбачено використання правових інститутів й удосконалення діяльності акторів (суб'єктів такого впливу), спрямованої на забезпечення соціально-економічного розвитку в умовах наростаючої цифровізації економіки, суспільства та державного управління. Ці інститути й інституції становлять базис функціонування правових й організаційних механізмів державної політики, об'єднавчим для яких визнано застосування інституціонального підходу. За допомогою нього конкретизовано будову комплексного інституціонального механізму державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні, що реалізується вищими, центральними, регіональними та місцевими органами державної влади, а також іншими залученими до цього процесу публічними інституціями.

3. Узагальнено закордонний досвід щодо форм реалізації державної політики у сфері цифровізації правового регулювання з позиції визначення їхніх відмінних рис і напрямків можливого аплікування на вітчизняних теренах. Зважаючи на загальні положення фундаментальної науки, серед цих форм визначено правотворчу, правозастосовну, правозахисну та правовиховну, що реалізуються в країнах-членах ЄС та ОЕСР. Дослідницький вибір цих країн зумовлено інтеграційними прагненнями України та закріпленими за нею

зобов'язаннями, зокрема в її Концепції розвитку штучного інтелекту (на період до 2030 року). Саме цей правовий документ, схвалений Урядом України, містить вимоги щодо врахування таких рекомендацій міжнародних інституцій в означеній сфері: а) Рекомендації щодо штучного інтелекту, надані ОЕСР у 2019 р. (OECD/LEGAL/0449); б) Етичні стандарти, визначені в Рекомендаціях CM/Rec(2020)1, схвалених у 2020 р. Комітетом міністрів Ради Європи для держав-членів ЄС щодо впливу алгоритмічних систем на права людини та законодавство України тощо. З'ясовано, що в країнах-членах ЄС і ОЕСР напрацьовані такі позитивні державно-управлінські практики у сфері цифровізації правового регулювання: 1) реалізується дієва регуляторна політика; 2) створено єдині цифрові платформи й єдиний цифровий (інформаційний) простір; 3) налагоджена інституційна співпраця; 4) упроваджуються етичні засади тощо.

4. Охарактеризовано стан функціонування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні, який визнано недосконалим через наявність низки проблем у його базовому документі – Концепції розвитку штучного інтелекту. Серед них виокремлені насамперед такі: 1) неузгодженість вітчизняного понятійно-категоріального апарату із міжнародним, а також неточності в ньому; 2) безсистемність у визначенні принципів, проблем і напрямків використання штучного інтелекту, а подекуди їхня надмірна деталізація; 3) відсутність належної якісно-кількісної прогностичної оцінки щодо впливу на ключові інтереси заінтересованих сторін; 4) відсутність визначення правових засобів і технологій як складових механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, а загалом і будови цих механізмів; 5) декларативність положень, що стосуються реалізації державно-приватного партнерства, регуляторної політики тощо. Доведено, що для розв'язання цих проблем державної політики у сфері цифровізації правового регулювання потрібно застосовувати системний підхід.

5. Запропоновано інтеграційну модель розвитку державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні, яка включає мету, принципи, функції, форми, методи, засоби, суб'єктів державної політики та її механізми. Крім того, розроблено практичні рекомендації щодо впровадження запропонованої інтеграційної моделі розвитку державної політики. Вони передбачають вдосконалення організаційно-правового підґрунтя діяльності, по-перше, Уряду України в напрямку створення ним умов для розвитку «цифровізації державної політики». А по-друге, Міністерства цифрової трансформації України як спеціального координаційного суб'єкта з позиції визначення його повноважень щодо формування «державної політики цифровізації», охарактеризованої в межах умовного дискурсу. Для підвищення результативності діяльності цього координаційного суб'єкта та інших інституцій у досліджуваний сфері систематизовано показники й індикатори, необхідні для оцінювання стану впровадження ними запропонованої інтеграційної моделі розвитку державної політики в Україні. Наполягається, що здійснення її оцінювання вимагає врахування рейтингових оцінок ЄС, ОЕСР та ін., а також рекомендацій цих міжнародних організацій в інших напрямках розвитку цифровізації.

6. Обґрунтовано пріоритетні напрямки вдосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні, реалізацію яких варто здійснювати з урахуванням позитивного закордонного досвіду в цій сфері. Воно може підвищити рівень демократичності, соціально-економічного розвитку та конкурентоспроможності в Україні. З цією метою запропоновано вдосконалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні в таких напрямках: 1) уніфікації вітчизняної термінології у сфері цифровізації правового регулювання з тією, що визначена ОЕСР; 2) гармонізації вітчизняного правового поля в напрямку формування єдиного цифрового простору, що можливо в межах чотирьох виокремлених етапів; 3) усунення розбіжностей у національних правових режимах у сфері цифровізації України та країн-членів ОЕСР, зокрема, під час здійснення регуляторної політики; 4) формування єдиного цифрового простору між Україною й ЄС; 5) забезпечення розвитку вітчизняних цифрових платформ «Дія», «Взаємодія» та ін., на зразок відповідних закордонних; 6) підвищення внутрішньодержавної та міжнародної інституційної співпраці у сфері цифровізації, допомогти в чому може розробка Етичного кодексу штучного інтелекту; 7) розвитку державно-приватного партнерства у сфері цифровізації в Україні тощо.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографія:

1. Помаза-Пономаренко А.Л., Микитюк Ю.М. Цифровізація державної політики vs. державна політика цифровізації у сфері правового регулювання : монографія. Х.: НУЦЗУ, 2021. 200 с.

Особистий внесок: визначено механізми державної політики цифровізації у сфері правового регулювання.

Статті у фахових наукових виданнях з державного управління:

2. Mykytyuk Yu. Scientific and theoretical fundamentals of formation of mechanisms of public administration in the field of digitalization of legal regulation. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління.* 2017. Вип. 2 (7). С. 445–452.

3. Вербицький О.В., Микитюк Ю.М., Помаза-Пономаренко А.Л. Механізми цифрової й соціальної трансформації та їхнього державного управління. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління.* 2020. Вип. 1 (12). С. 126–132.

Особистий внесок: визначено тенденції використання технологій штучного інтелекту в межах окремих підсистем публічного управління.

4. Микитюк Ю.М., Помаза-Пономаренко А.Л. Аналіз стану функціонування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні. *Наукові перспективи.* 2021. № 7 (13). С. 88–96.

Особистий внесок: обґрунтовано засади застосування таких правових засобів і технологій державної політики у сфері цифровізації в Україні, як правовий моніторинг.

5. Mykytyuk Yu. Development of the state policy Ukraine in the sphere of legal regulation of digitalization. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2021. Вип. 1 (14). С. 336–343.

Статті в закордонних виданнях за напрямком:

6. Mykytyuk Yu. Digitalization of legal policy or legal policy of digitalization: state of implementation and prospects for improvement. *International Journal of Public Administration in Socio-Economic Sphere*. 2021. Vol. 1. Issue 2. URL: <https://zenodo.org/communities/ijpa/search?page=1&size=20>.

Тези конференцій:

7. Микитюк Ю.М. Управлінські аспекти формування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання. *Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (18.10.2019 року, м. Мелітополь) / відп. ред. Ортіна Г.В. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. С. 406–409.*

8. Микитюк Ю.М. Особливості функціонування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні. *Інноваційні технології публічного управління та адміністрування: теорія і краєві практики 21 століття: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (17.11.2020 року, м. Мелітополь) / відп. ред. Ортіна Г.В. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. С. 234–235.*

9. Mykytyuk Yu. Directions of improvement of mechanisms of the state policy in the field of cififisation of legal regulation. *Формування дієвих механізмів державного управління з забезпечення державної безпеки: матеріали Круглого столу (14 травня 2021 р., м. Харків), 2021. Національний університет цивільного захисту України. С. 294–295.*

10. Mykytyuk Yu. Scientific discourse on the features of the development of state policy mechanisms in the field of digitalization of legal regulation in Ukraine. *Topical issues of modern science, society and education : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (08-10.08.2021 р., м. Харків), 2021. С. 1006–1009. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/08/TOPICAL-ISSUES-OF-MODERN-SCIENCE-SOCIETY-AND-EDUCATION-8-10.08.21.pdf>.*

АНОТАЦІЯ

Микитюк Ю.М. Механізми державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. –

Національний університет цивільного захисту України. – Харків, 2021.

У дисертації запропоновано розв'язання актуального конкретного наукового завдання, яке полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні й розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні. Для цього розкрито сутність понять «цифровізація державної політики» і «державна політика цифровізації» у межах умовного дискурсу, що дозволив обґрунтувати різницю між такими поняттями. Визначено структуру системи державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, визначальне місце в якій (системі) відведено механізмам, адже з'ясовано, що вони приводять її в рух. Проаналізовано й узагальнено форми реалізації державної політики у сфері цифровізації правового регулювання за кордоном з урахуванням євроінтеграційних прагнень України. Охарактеризовано стан функціонування механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні. Виявлено, що цей стан відзначається недосконалістю через наявність низки проблем системного характеру. На цій підставі вперше запропоновано інтеграційну модель розвитку державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні. Розроблено практичні рекомендації щодо впровадження системного підходу в межах цієї моделі, що покликаний забезпечити комплексний розвиток механізмів державної політики України у сфері цифровізації на основі оновлення її Концепції та врахування позитивного закордонного досвіду. У цьому контексті обґрунтовано пріоритетні напрямки вдосконалення механізмів державної політики у сфері цифровізації правового регулювання в Україні.

Ключові слова: механізми державної політики у сфері цифровізації правового регулювання, органи державної влади, технології штучного інтелекту, концепція розвитку.

ANNOTATION

Mykytyuk Yu.M. Mechanisms of state policy in the sphere of digitalization of legal regulation in Ukraine – Qualifying scientific paper, as the manuscript.

Thesis for the scientific degree of a Candidate of Science in Public Administration, speciality 25.00.02 – mechanisms of public administration. – National University of Civil Protection of Ukraine. – Kharkiv, 2021.

The paper offers a solution to a topical scientific and practical task, which is a theoretical grounding and development of practical recommendations for the improvement of mechanisms of state policy in the sphere of digitalization of legal regulation in Ukraine.

The solution of applied scientific task made it possible to study the essential characteristics of the notions of ‘digitalization of state policy’ and ‘state policy of digitalization’ from the point of view of definition of conventional political and digital ‘discourses.’ Within their framework, it was particularly substantiated that, on the one hand, ‘digitalization of state policy’ is related to digital technology’s advancing into social and political relations. On the other hand, the ‘state policy of

digitalization' is connected with the use of relevant mechanisms and technologies by the players (public governance entities) for these relations regulation, within which the institutional mechanisms and measures of state policy in the field of digitalization of legal regulation were substantiated.

Moreover, the paper gave further development to generalization of the forms of implementation of state policy in the field of digitalization of legal regulation existing abroad. Among these forms, lawmaking, law enforcement, human rights protection and legal education were singled out. It was found out that such practices of the development of indicated forms as effective regulatory policy, creation of single digital platforms and single digital (informational) space, establishment of institutional cooperation, introduction of ethical principles and public and private partnership, etc. have been developed abroad.

A particular section of the research contains author's suggestions and conclusions, which stipulate the improved determination of the condition of functioning of institutional mechanisms of state policy in the field of legal regulation digitalization in Ukraine, which is currently described as unsatisfactory. On these grounds, it was proposed to increase effectiveness of functioning of institutional mechanisms of state policy in the field of digitalization of legal regulation in Ukraine taking the positive foreign experience in this field into account.

Another section of the research is devoted to author's suggestions, within which the integration model of the development of state policy in the field of digitalization of legal regulation in Ukraine was offered for the first time. It was proved that the proposed integration model is polyfunctional. In order to increase the effectiveness of its implementation, the grounds were given to the necessity of execution of two sets of measures of public administration: renovation of organizational and legal, as well as informational and analytical support of digital transformation processes, within the framework of which the relevant practical recommendations were developed. As for the first set of practical recommendations, they stipulate the improvement of organizational and legal support of state policy of Ukraine in the field of digitalization of legal regulation, namely: 1) the development of the strategy of sustainable development of Ukraine under the conditions of digitalization for the long term; 2) enhancement of the Concept for the Development of Artificial Intelligence in Ukraine. The second set of practical recommendations includes the following suggestions as for the improvement of informational and analytical support of the state policy of Ukraine in the field of digitalization of legal regulation: 1) the development of the methods of monitoring, analysis and forecasting of the situation in this field, which shall be implemented with the use of ranking scores of international organizations of the EU, OECD and others; 2) the determination of the structure of a single digital platform aimed at the increase in the effectiveness of interaction of public institutions of all levels of administration in Ukraine. It was accepted that the creation and further administration of a single digital platform is the priority for the Ministry of Digital Transformation of Ukraine.

Keywords: mechanisms of state policy in the sphere of digitalization of legal regulation, public authorities, technologies of artificial intelligence, the concept of development.

Відповідальний за друк *Помаза-Пономаренко А.Л.*

Підписано до друку 02.08.2021 р.
Формат 60х84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 0,9.
Гарнітура Таймс. Тираж 100 прим.

Віддруковано з оригінал-макета в друкарні ФОП Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80.